

was er den Schülern mitzuteilen hat, sondern die Vorbereitung soll so beschaffen sein, daß sie ihn in den Stand setzt, aus dem Vollen zu schöpfen, weil es ihm nur unter dieser Voraussetzung gelingen wird, der Unterricht interessant zu machen und zu beleben.“ Mladim učiteljem pedagogi priporočajo pismeno pripravo na pouk, starejšim pa zadostujejo kratke skice.

Znan je pregovor: Kdor ne napreduje, ta zaostaja. Učitelj mora tedaj skrbeti tudi za svojo nadaljno naobrazbo. — Ta bo tudi posepevala šolski napredek. — Trunk pravi: „Ein Lehrer, der nicht jedes Jahr mindestens ein pädagogisches Werk im weitesten Sinne des Wortes aufmerksam liest und durchdenkt, muß zum Handwerker werden und wäre er noch so tüchtig.“ Učiteljstvo naj tedaj v svojo nadaljno naobrazbo čita, čita in čita. V to mu nudi mnogo lepih knjig okrajna učiteljska knjižnica, ako si ne more sam takih knjig nabaviti. — Učitelj bo tudi napredoval, ako tuintam kaj spiše za naše učiteljske in šolske liste. Naj piše v „Učit. Tovariša“, „Potopnika“ itd. — Jean Paul pravi: „Ein Blatt schreiben regt den Bildungstrieb mehr an als ein Buch lesen.“ Pri pouku naj učitelj tudi pazi, da bo dobro uporabljati učni čas. „Der Unterricht muß mit dem Glockenschlag anfangen und mit dem Glockenschlag aufhören“ piše dr. Kehr. — Ako se učitelj dosledno drži točnosti, doseže tudi točni šolski obisk. — Hans Trunk je posvetil v svoji knjigi posebno poglavje posameznim učnim predmetom. Lepih nasvetov podaja učiteljstvu glede učnega jezika, zakaj on piše: „Die Muttersprache ist das köstlichste Gut, das ein Volk besitzt.“ — Zato nam je temeljito gojiti ta pouk z ozirom na govor, čitanje, pisanje, spise, slovnice, in pravopis. — Glede vseh teh nam podaja Trunk imenitnih nasvetov iz svoje 40letne učiteljske prakse. — To se ne da tukaj vse povedati ali opisati. To je potrebno čitati in potem upoštevati.

Potem prehaja Trunk na „Sachunterricht“ — in podaja nasvete glede nazornega pouka in domovinoslovja, zemljepisja, zgodovine, prirodoslovja, računstva in geometrije. — Vse je znak globokega znanja na pedagoškem polju, ki si ga je pisatelj pridobil v dolgi dobi svojega trudoljubnega delovanja. Dospelši k poglavju „Fertigkeiten“, prihaja na lep opis, risanje, petje, telovadbo in ročna dela. Ker je ravno pisanje dandanes za vsakega človeka vevlačno, omenja mimogrede nekaj Trunkovih opazk. Znano je — posebno voditeljem večrazrednic — da je pisava otrok v posameznih razredih različna. — V nekojih šolah pišejo vsi otroci lepo, v nekojih srednjelepo in v drugih celo — grdo. Glede tega opazimo sledeče pomanjkljivosti: 1. Oblike nekojih črk so pretežke in ne pišejo se lepo. 2. Male črke so premajhne in pretanko ali prefino pisane, tako da jih komaj čitamo. 3. Črke in zlogi v besedah so pretirani. 4. Pisava se vidi prehitra; razvidno je, da se otrok ni mnogo potrudil. Druga pisava je zopet videti prepočasna; vidi se, da je otrok kakor s čopičem slikal. 5. V lepopisnice pišejo otroci še precej lepo, dočim pišejo v spisovnice za vaje in naloge manj lepo. — Zato opozarja Trunk učiteljstvo na to, da pazi, da bo pisava: „deutlich, gefällig und geläufig.“ — Kako učitelj to doseže, pove Trunk prav nazorno v svoji knjigi od 209. do 213. strani. — Učiteljstvo naj čita, premišljuje in upošteva. — Glede risanja pravi Trunk, da je ono postalo v najnovejšem času moderni predmet, ki smo ga ne dolgo tega zanemarjali, smatrajoč ga skoraj nepotrebnim predmetom. Sedaj ga sicer bolj upoštevamo, četudi ga ne moremo upoštevati potrebnim enako drugim predmetom. — Sedaj ne rišemo več po predrisanju na tabli, po predlogah, modelih itd., ampak rišemo po naravi. Moderno risanje je tedaj risanje po naravi. Kako se to vrši, nam povedo razni strokovni pisatelji. Trunk pravi, da mora biti za tako risanje učitelj sposoben, a da se na učiteljskih malo kandidatov za ta predmet usposobi, zato je tudi risanje po naravi v naših šolah pomanjkljivo. To je sicer prav naravno, zakaj čas, odmerjen na učiteljsko za ta predmet, je bil prepričan, da bi kandidata dobro usposobil poučevati risanje po naravi v naših šolah.

Tudi petje se v šolah ne goji tako kakor bi se moralo. Pri izbiranju pesmi se moramo ozirati na letne čase. Neumestno je, da se poleti poje: „A, a, a, der Winter der ist da“ — ali kakor mi pojemo: „Da, da, da, pomlad je že prišla,“ če bi to pesem peli jeseni. —

Pri izbiranju pesmi se moramo — ozirati po nekakem načrtu. — Vadi naj se petje v posameznih razredih tako, kakor to zahteva učni načrt. Na vsaki šoli naj bodo glasbene vilice in gosli.

Telovadba je dandanes — ob času neravnosti — potreben predmet, ki se pa malo neguje. — V nekojih šolah je celo ne goje; tuintam se zbog pomanjkanja telovadišča zanemarija. Večinoma se učiteljstvo ozira bolj na proste in redne vaje. — Dandanes se morajo upoštevati mladinske igre, ker so toliko za učitelja kakor tudi za mladino velike važnosti.

Ženska ročna dela naj se vrše praktično. Učenke naj se usposobijo za najvažnejša dela, ki jih bodo v življenju potrebovala, samostojno izvrševati.

Tega pa ne dosegamo povsod. Temu je krivo to, da ne izbiramo pravilno dela v to svrhu. — Večkrat se učiteljice bolj ozirajo na takomenovano „Luxusarbeiten“ (nagizna dela) kakor na potrebna dela, kakor so mašenje (Stopfen), podpletanje nogavic, popravljanje in krpanje perila in obleke. Čestokrat izvršujejo deklice take reči, ki jih ne bo nihče rabil ali nosil. Naj se bolj ozira na mero (velikost) in na domače potrebe! Zbog teh in drugih razlogov se matere branijo nabaviti deklicam potrebnega blaga. — Iz tega je razvidno, da se mora marsikaj predrugačiti. Pred vsem naj se učiteljice potrudijo v to, da bodo učenke izdelovale taka dela, ki so v dobrobit hiši. Vezanje naj se opušta, ker se na vasi (v kmetijskih hišah) to malo rabi, to je le za gospodo v mestu. — Pouk v ženskih ročnih delih naj se ponajveč ozira na potrebe. — Trunk piše: „Der Unterricht in den weiblichen Handarbeiten soll bodenständig sein, d. h. er soll der heimischen Eigenart angepaßt werden.“

Glede pismenih izdelkov in njih poprave pravi Trunk, je potrebno upoštevati samostojnost otrok. Naloge naj bodo otrokom primerne. Neprimerne — pretežke — naloge zbujajo nevoljo in zavajajo otroke v to, da rabijo tujo pomoč. Vsaka naloga naj ima datum in tekoče število naloge. Tudi naslov naloge je umesten, da se takoj spozna, kaj se zahteva. Pri spisovnih nalogah naj se upoštevajo sledeče točke: 1. V prvo vrsto na sredi naj se zapiše število naloge z rimskimi številkami. 2. V drugi vrsti: Naslov naloge. 3. V tretji vrsti med oklepajem (prosto ali po načrtu). 4. Na desni strani lista naj se pusti nekaj prostora za poprave. — Končno (po izvršeni nalogi): V prvi vrsti na levi: Priimek in ime otroka, v drugi razred, na desni datum. — Otrokom naj se dovoljuje, da napačne besede prečrtajo, a nikdar se ne sme dovoliti, kakor večkrat običajno, da napačne besede oklepajo.

Poprave pismenih izdelkov (vaj in nalog) so najsitnejše delo učiteljstva. — Poprava je dvojna. Trunk navaja: „Einzel- und Klassenverbesserung“. Kako se to vrši, mora biti znano vsakemu učitelju. — Vsekako se mora vsaka vaja in vsaka naloga popraviti.

Končno „Verschiedenes“. Učiteljstvo naj pazi na zdravje šolske mladine. Naj upošteva izdane naredbe! Naj skrbi za potrebno izraščevanje šolske sobe, naj skrbi za primerno toplino v šoli — osobito po zimi. — Naj gleda na snago v šoli in na stranišču. — Učitelj naj pozna telesne hibe posameznih otrok. Učiteljstvo naj pravilno postopa ob zvršetku šolskega leta, ko se imajo otroci določiti za prestop v višji razred. Naj se upošteva sposobnost in starost. — Učiteljske konference naj se vrše z ozirom na šolski in učni red. Uradne spise naj ima učitelj v redu. Tednik naj bo točen. Vse naj se piše z dobrimi črnilom. Poslovni zapisnik naj se pravilno spišuje. Umestno bi bilo, da bi se na učiteljskem kaj o tem učilo ali predavalo in kazalo kandidatom nazorno in praktično, kako se ta vodi, zakaj kandidati, ki se nastavljajo kot novinci kakor voditelji na enorazrednicah, nimajo o tem pojma.

Urnik naj odgovarja zahtevam. Urnika naj se učiteljstvo točno drži. Odmori naj se točno izpolnjujejo.

Zbirka učil je potrebna na vsaki šoli. — Učiteljstvo naj jo dopolnjuje in neguje. Držimo se Trunkovih nasvetov: „Zuerst das Unentbehrliche, dann das Nützliche, zuletzt das Wünschenswerte.“

Šolska oprava naj bo čista. Šolska tabla naj se primerno snaži, da se ne pokvari. Kako se to vrši, mora znati vsaki učitelj.

Sloa in dom bodita v prijateljskem stiku. — Trunk priporoča uvedbo roditeljskih sestankov. Na teh sestankih naj učiteljstvo predava

o higijeni, odgoji itd. Rešujejo naj se na sestankih razna vprašanja, želje roditeljev. Pojasnjuje naj učiteljstvo občinstvu šolski zakon glede šolodolžnosti, šolskega obiska in izsolanja. Knjig, ki govore o roditeljskih sestankih, imamo že več.

Šola naj ima primerno šolsko knjižnico. Otroci naj pridno čitajo in se izobražujejo. Dobra knjiga je nam najboljši prijatelj — je pisal Slomšek.

Knjigi je pridejan „Sachregister“, kjer dobi učitelj vse, kar rabi ali išče.

Ako se bo učiteljstvo ravnalo po nasvetih, podanih v tej knjigi, bo gotovo koristilo šolstvu, zakaj Trunka prištevajo med najboljše avstrijske pedagoge in pisatelje sedanjega časa. — V učiteljskih krogih Avstrije pa štejejo Trunka celo za najboljšega pedagoškega pisatelja. Posebno na jezikovnem in zemljepisnem polju je Trunk pravi strokovnjak.

Spisal je več knjig, n. pr. „Zur Hebung des Sprachunterrichtes“, „Die Anschaulichkeit des geographischen Unterrichtes“, „Eine Schullehre und was sie ergeben hat“. Poleg tega je Trunk sotrudnik mnogih šolskih in strokovnih listov, ki jih zalaga s članki svoje globoke znanosti. Kot strokovni polemikar je že večkrat dokazal, da je malo takih. — Dobil je tudi kot pisatelj že več častnih nagrad. — Nagrado je prejel za izvrsten spis: „Der Volkesschullehrerstand im Spiegel der Mitwelt“. — Trunk je došel od preprostega učitelja do meščanskega učitelja in ravnatelja. Sedaj je c. kr. okrajni šolski nadzornik za meščanske šole v Gradcu in ravnatelj učiteljskega.

Učiteljstvu prav lepo priporočam to lepo knjigo.

A. Leban — Komen.

Male vsote se izgubljajo, razbite na mnoge dele ne prihajajo do pravega učinka; pa tudi ciljnosti in vodilne smernosti ni, če manjka centralne dispozicije. — Skupni pohod in skupni nastop! „Slov. Trg. Vestnik“ 15. XII. 1910.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Jubilejska samopomoč. Dne 2. t. m. je umrla članica ga. Marija Manzin in dne 13. t. m. član Janez Spritze. Dedičem sem izplačal pripadajoči jim vsoti. O novem letu razpošiljam položnice, da se vplačata ta dva smrtna slučaja in obenem tudi letnina za 1911 skupno torej 6 K in 10 vin. za poštne stroške. Tudi stari dolgovni naj se vplačajo, da bo red v poslovanju. Predsednik.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za celjski okraj ima v petek, dne 6. januarja p. l., točno ob 10. uri d. p. v okoliški šoli v Celju svoj letni občni zbor.

Razen običajnih točk in razen točk a—f glasom § 10. društvenih pravil je na dnevnem redu še:

a) Poročilo o naši gospodarski organizaciji in

b) podavanje: Naš položaj in kaj nam je storiti.

Občni zbor je jako važen. Zaraditega prosim za polnoštevilno udeležbo: Franc Brinar, t. č. predsednik.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono se naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani registrirana zadruga s omejenim jamstvom.

Promet do konca novembra K 322.018.18.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštne znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2 2.—1/2 3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Književnost in umetnost.

Najlepše književno darilo ob Božiču, ko se glasi po vsem svetu spev „... in mir ljudem na zemlji...“ je — esperantska slovnica. Mednarodni jezik esperanto hoče pobratiti vse narode. Sodelujeta vsi, ki ste dobre volje, pri tem velikem mirovnem delu, naročajte esperantsko slovnico ter jo širite med svojimi znanci. Esperantska slovnica stane s poštuno vred 1-30 K pri založniku Lj. Koserju, Juršinci pri Ptuj, Štajersko.

„Zvonček“ objavlja v zadnji letošnji številki to-le vsebino: 1. Deček in srna. Janko Polak. 2. Mali risar, Ivo Trošt, Povest. 3. Sveti Miklavž, Josip Vidic. Igra s podobami. 4. Rojstvo Gospodovo, Podoba v barvah. 5. Zvečer, Janko Polak. Pesem. 6. Kulturno delo Habsburžanov. Janko Polak. Zgodovinska črtica. 7. Vrabec in konj. M. Levstik. Basen. 8. Pero in cekini. M. Levstik. Basen. 9. Pouk in zabava. — Senčna podoba. — Rešitev številčne naloge v enajsti številki. — Kotiček gospoda Doropoljskega. — Ob sklepu enajstega letnika.

Beleške iz fizike in kemije. Učenecem ljudskih šol v ponavljanje učne snovi iz prirodoslovja sestavil Josip Mešiček, nadučitelj v Sevnici. Cena 40 h. Založil pisatelj. To je naslovni knjižici, ki je pravkar izšla v Učiteljski tiskarni ter obsega 62 strani velike osmerke.

Na učiteljskih zborovanjih in v pedagoških listih se je že večkrat poudarjalo, kako potrebne bi bile za naše šole realne knjižice. V nobeni izdaji ljudskošolskih beril ni namreč celotne po učnih načrtih predpisane učne snovi iz realij, temveč le odlomki iz posameznih predmetov. Potreba po realnih knjižicah pa je postala še posebno občutna z uvedbo Schreinerjevih Čitank, ki vsebujejo iz realij le posamezne slike, ki naj ta pouk spremljajo in oživljajo. Učitelj je zato primoran realno snov šele izbirati iz raznih knjig in jo metodično prirejati za pouk, učenci pa si jo zapišejo v svoje beležnice, kar je jako zamudno in naporno, pogosto pa tudi pomanjkljivo. Temu nedostatu bodo glede prirodoslovnega pouka odpravile Mešičkove „Beleške“. Učitelju se bo treba le poglobiti v učno snov, ki jo najde začetno v „Beležkah“, učenec pa bo nje ponavljanje jako olajšano, in tudi onim, ki ne hodijo redno v šolo, bo mogoče zamujeno nadomestiti.

V „Beležkah“ je v kratkih potezah obnavljana vsa prirodoslovna učna snov, ki je po učnem načrtu predpisana za višje organizovane ljudske šole na Štajerskem. Treba jo bo le na vsaki šoli z ozirom na kategorijo šole razdeliti na tri letnike in jo potem obdelati v koncentričnih krogih. Na nižje organizovanih ljudskih šolah pa se lahko snov po potrebi krajša.

Cena — 40 vin. — je tako malenkostna, da jo bodo za dobo treh let zmogli tudi manj imoviti učenci. Na šolah, kjer preskrbuje krajni šolski svet vsem učencem šolske potrebščine, naj si šolaka vodstva naroče primerno število te knjižice ter jo izposojujejo učencem kakor druge knjige.

Pri nas v Slovincih je z novimi pojavi na književnem polju velik križ. Čeravno je delo priznано kot dobro, se je vendar založniku bati, da mu knjige trohne v omarah. Tovariš Mešiček pa je založil knjižico sam, da ji je cena kolikor mogoče nizka. Podpirajte torej marljivega tovariša z obilnimi naročili, da ne bo imel poleg velikega truda še gmotne škode. J. K.

Računice za ponavljalne, oz. žmetijsko-nadaljavne šole. Sestavil Ljudevit Stiasny. Cena vezani knjigi 90 vin. Na Dunaju. V c. kr. zalogi šolskih knjig. 1911. — Nadzornik Stiasny je sestavil računico, ki smo jo res potrebovali. V stvarnem oziru je delo dovršeno in bo popolnoma služilo svojemu namenu. V jezikovnem pogledu pa z delom nismo zadovoljni. Se potrebuje (namesto potrebujem, potrebuješ), seme se pridela (namesto pridelamo), se vzame, se računi itd. — to vendar ni slovensko. Namesto tovarna stvar tovarnica, nam. premoženje — imetje, imetek. Str. 29: Kdor potrebuje posle, postopa naj z njimi... prav: Kdor potrebuje posle, naj z njimi ravna... Ne Karola Humeka knjižica, ampak Karla Humka knjižica. ... Zadruga ima člane, veriga ima člene (str. 75). Se imenuje njegov... (str. 77, nam. imenujemo njegov...) itd. — Kadar izide računica v novem natisku, morajo izginiti te in druge napake! Učenci, ki jim je ta računica namenjena, morajo dobiti v roke v vsakem pogledu vzorno knjigo, saj stopijo iz šole naravnost v življenje! Sicer se pa bodo iz te knjige naučili mnogo koristnega in praktičnega. Gl.

Politiški pregled.

* **Državni zbor** se snide po novem letu dne 12. jan., ter bo zboroval vzporedno z delegacijami.

* **Delegacije.** Delegacije se snidejo 28. in 29. t. m. v Budimpešti, da se konstituirajo in da rešijo začasni proračun. Komisije bodo pa pričele zborovati šele 20. januarja do prve polovice februarja. Delegacijsko zasedanje otvori cesar s slovesnim prestolnim govorom.

* **Česko-nemške upravne konference** se to leto ne bodo več vršile. Nadaljevale se bodo šele v prvi polovici januarja prihodnjega leta. Kakor poročajo, je smatrati dunajske česko-nemške upravne konference za popolnoma ponarečene in se bodo v začetku januarja nadaljevale praške upravne konference.

* **Za reciprociteto zagrebškega vseučilišča,** to se pravi, da bile študije in izkušnje na zagrebškem vseučilišču tako veljavne v Avstriji, kakor so izpiti na avstrijskih vseučil-